

در بسیاری از موفقیت‌های علمی، اجتماعی و فرهنگی ایران، پای یک زن در میان است

افتخارآفرینان

مریم باقریو، نیلوفر ذوالفقاری /روزنامه‌نگار

روزگاری جمعیت بانوان باسواد ایران بسیار اندک بود و تعداد کمی در فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی شرکت می‌کردند اما حالا آمارها نشانگر حضور گسترده بانوان و کسب موفقیت‌های آنها در عرصه‌های مختلف است. بانوان ایرانی در حوزه‌های علمی، اجتماعی و فرهنگی موفقیت‌های گسترده و چشمگیری داشته‌اند که اعداد و ارقام پیش‌رو موبد این موضوع است.

روز هفتم

۴

مکتب

نادیا مفتونی

اولیتیم همسر بودن است

در شلوغی سراسر وصدا و همه‌همه‌نوه‌هایش با آرامشی مثال‌زدنی پاسخگوی مان می‌شود. نامش جزو سرزمین مان است. از راز این موفقیت می‌پرسم. می‌گوید: «رازی در کار نیست فقط زمان‌هایی را که دیگران معمولاً هدر می‌دهند، صرف مطالعه می‌کنم. البته این را بگویم اولویتم در زندگی همسر بودن است و بعد مادری و بعد از آن کار علمی و پژوهشی». ۲۹سال است با مردی که روی ویلچر می‌نشیند، ازدواج کرده و ۳ پسر و ۲ نوه دارد که از آنها با احترام و شوقی دلنشین یاد می‌کند. محمود پسر کوچک‌تر است که در مقطع دکتری‌های هنر آماده می‌شود که پایان‌نامه‌اش را بدهد و ازدواج کرده و ۲ بچه دارد. پسر بزرگش ابوالفضل است که مادر با افتخار می‌گوید در دانشگاه معتبر بیل آمریکا در مقطع دکتری اقتصاد سیاسی مشغول تحصیل و همسرش که به قول خودش همه‌زندگی‌اش است، دستن در فیلمسازی دارد و به تازگی مستندی به نام «برواز دست‌های من» را که برگرفته از زندگی شخصی‌شان است ساخته است.

منعی برای پیشرفت بانوان وجود ندارد

وقتی از مشکلات و موانع احتمالی بانوان ایرانی برای رسیدن به قله‌های موفقیت می‌پرسیم یا قاطعیت می‌گوید: «به‌نظر من در جامعه ما هیچ مانعی به صرف زن بودن، برای پیشرفت خانم‌ها وجود ندارد. بانوان باید قابلیت‌های خود را تقویت کنند. دست‌ها بتوانند در عرصه‌های مختلف علمی، فرهنگی، هنری حرفی برای گفتن داشته باشند و رقابت کنند. به‌نظر من تحقیر آمیز است که آدمی به صرف جنسیت امتیازی از دست بدهد یا امتیازی به دست بیاورد. معیار باید توان و دستاوردهای علمی فرد باشد. در سال‌های اخیر با ۲۱ فیلسوف مشهور جهان از جمله جامسکی، یوزک و… دربارۀ موضوعات متنوع فلسفی گفت‌وگو کرده‌ام.»

- تولد:** ۱۳۴۴
- تحصیلات:** دکتری فلسفه و حکمت از دانشگاه تهران

نادیا با مفتونی

ویژگی: اولین فلسفه‌هنر فارابی، تبیین فلسفه علم حکمای اسحاق و استخراج میاجیح جدید از حکمت اشراق شهاب‌الدین سهروردی، پژوهشگر پیشکسوت در دانشکده حقوق دانشگاه بیل، چاپ ده‌جله کتاب و انتشار صدها مقاله با موضوع فلسفه

معرفی: پژوهشگر، استاد دانشکده الهیات دانشگاه تهران و عضو هیأت علمی دانشگاه تهران است اما این عنوان‌ها فقط تا پشت در خانه با او همراه است. در آشنیه‌ای که باه‌نوادیا مفتونی بنا کرده است، در کنار پژوهش و کار دانشگاهی، عاشقانه‌ز همسر جانبازش پرستاری می‌کند و با همه مستغله وقتی کمی فراغت می‌یابد، مانند روزی که برای گفت‌وگو با او تماس گرفتیم، از نوه‌هایش مراقبت می‌کند.

۲۵٫۲ درصد

از مدیرت‌های دولتی در سطوح عالی، مابنی و مدیریت اجرایی در عرصه قدرت و تصمیم‌گیری در اختیار بانوان است.

۱۱۱ کرسی

مجلس شورای اسلامی در ۱۱ دوره در اختیار زنان بوده است.

۲۲۷ درصد

حضور زنان داوطلب نمایندگی مجلس در دوره یازدهم نسبت به دوره‌های قبل بیشتر بود.

۱۶٫۵ برابر

حضور زنان نماینده مجلس شورای اسلامی در سال ۱۴۰۰ نسبت به دور اول بیشتر شده است.

۵٫۵۹ درصد

میزان حضور زنان در مجلس افزایش داشته است.

۱۰۰۰ از زن

نویسنده در عرصه نگارش مباحث مقاومتی کتاب حضور فعال دارند.

طلایه‌داران علم ودانش

بانوان نخبه علمی

مروری بر کارنامه برخی از زنانی که بر قله افتخارات جهان ایستاده‌اند

نقطه عطف تفکرات جغرافیایی

در خانواده‌ای متدین، متمکن و روشن‌بین در کرمانشاه متولد شدد و تحصیلات ابتدایی و دبیرستان را در آنجا سپری کرد و پس از گرفتن مدرک دیپلم، در دانشگاه تهران و در رشته تاریخ و جغرافیا تحصیلاتش را ادامه داد. میرحیدر با تألیف کتاب اصول و مبانی جغرافیای سیاسی در سال ۱۳۴۷، نخستین کتاب دانشگاهی و علمی به زبان فارسی در این رشته را ارائه داد. انتشار این کتاب، نقطه عطفی در روند تفکرات جغرافیای سیاسی در ایران به‌شمار می‌آید.

زهه میرحیدر

- تولد:** ۱۳۱۲
- تحصیلات:** دکتری جغرافیای سیاسی از آمریکا

ویژگی: جغرافیدان، پایه‌گذار جغرافیای سیاسی، پژوهشگر، عضو مؤسس انجمن جغرافی دانان ایران و از چهره‌های ماندگار رشته جغرافیا

معرفی: برای نخستین بار جغرافیای سیاسی را به شکل سیستماتیک و مدرن به دانشجویان ایرانی آموزش داد. از این‌رو ترویج رشته جغرافیای سیاسی مدرن ایران مدیون تلاش‌های اوست.

نخبه جوان ایرانی

تمرکز اصلی تحقیقات این بانوی دانشمند در زمینه درک ماهیت پویای تصمیم‌گیری‌های اخلاقی و چگونگی تخریب روانی افراد از نظر روانشناسی در برخورد‌های اخلاقی روزمره است. پژوهش‌های این نخبه ایرانی موجب شد سبایت Poets & Quants در سال

۲۰۲۰ در میان ۲هزار کاندیدا، نام این نخبه ایرانی را در فهرست ۴۰نفره استادان برتر زیر ۴۰سال جهان در رشته مدیریت قرار دهد.

مریم کوچکی‌زاد

تولد: ۱۳۶۳

تحصیلات: فوق دکتری رفتار سازمانی از دانشگاه هاروارد

ویژگی: پسادکتری رشته فیزیک از دانشگاه هاروارد، نخستین‌زن ایرانی برگزیده شده به‌عنوان یکی از ۴۰ دانشمند برتر جوان زیر ۴۰سال

معرفی: برای تکمیل تحصیلات به‌خارج از کشور رفت و از سال ۲۰۱۴ در دانشگاه نورث‌وسترن (یکی از دانشگاه‌های طراز اول جهان) مشغول پژوهش و تدریس است.

الهه گوهر شادی

تولد: ۱۳۴۲

تحصیلات: دکتری شیمی از دانشگاه شیراز

ویژگی: استاد گروه شیمی دانشگاه فردوسی مشهد، برگزیده شده به‌عنوان محقق برتر کشوری که توانست با تلاش‌های بسیار در عرصه علم و پژوهش در فهرست سرآمدان علمی قرار بگیرد.

زینب اسحاقی

تولد: ۱۳۳۶

تحصیلات: دکتری شیمی تجزیه

ویژگی: شیمی‌دان جهانی که بر اساس گزارش دانشگاه استنفورد و آخرین نتایج باایگاه شاخ‌های اساسی علم (ای. اس. آی) در فهرست ۲۰۰رصد شیمی‌دان‌های برجسته جهان قرار گرفت.

زینب اسحاقی

تولد: ۱۳۳۶

تحصیلات: دکتری شیمی تجزیه

ویژگی: شیمی‌دان جهانی که بر اساس گزارش دانشگاه استنفورد و آخرین نتایج باایگاه شاخ‌های اساسی علم (ای. اس. آی) در فهرست ۲۰۰رصد شیمی‌دان‌های برجسته جهان قرار گرفت.

مینو دبیری

تولد: ۱۳۲۰

تحصیلات: دکتری شیمی آی از انگلیس

ویژگی: استاد دانشگاه شهید بهشتی، انتخاب به‌عنوان یک در صد دانشمند برتر جهان برای ۴ سال نخستین‌زنی است که در رشته شیمی آلی به درجه پروفیسور رسید.

بهناز حیدرچی

تحصیلات: دکترا

ویژگی: کاشف نخستین واکسن ایدز جهان در دانشگاه ملیورن استرالیا و از محققان مجربه و سرشناس ایرانی است.

میترا انامی ابرقویی

تولد: ۱۳۲۶

تحصیلات: دکتری حرفه‌ای داروسازی

ویژگی: مؤسس رشته داروشناسی (فارماکولوژی) در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان سمنان است.

بهناز حیدرچی

تحصیلات: دکترا

ویژگی: کاشف نخستین واکسن ایدز جهان در دانشگاه ملیورن استرالیا و از محققان مجربه و سرشناس ایرانی است.

آندوش طریان

تولد: ۱۲۹۵

تحصیلات: دکتری فیزیک اتمسفر از دانشگاه سووین

زمان درگذشت: ۱۳۸۹

ویژگی: مادر ستاره‌شناسی ایران، فیزیک‌دان ارمنی تبار و مشهور به بانوی اختر فیزیک ایران.

معرفی: پیشینه‌آندوش در دانشگاه‌سووین راز کرده‌ایران برگشت تا به‌عنوان دانشیار فیزیک رشته ترمودینامیک «دانشگاه تهران آموخته‌هایش را در اختیار دانشجویان هومطنش بگذارد.

آذر اندامی

تولد: ۱۳۰۵

تحصیلات: دکتری باکتری‌شناسی

ویژگی: پژوهشگران انستیتوی پاستور ایران بود که هنگام شیوع بیماری وبا در ۱۳۴۲ واکسن آن را کشف کرد. به پاس این خدمات نامش بر یکی از حرفه‌های سیاره‌زهره حک شده است.

فاصله رشد باسواد ی مردان و زنان

سال ۱۳۵۵

تائیمه اول سال ۱۴۰۲

۲۳٫۴ درصد

۶ درصد

پیرسانوئی /روزنامه‌نگار

بانوان ایرانی در دهه‌های اخیر در عرصه علم و دانش، حضوری پررنگ داشته و نشان داده‌اند که می‌توانند تأثیری انکارناپذیر در سرنوشت و اعتلای علمی و فرهنگی کشور داشته باشند. مصداق این سخن حضور پر تعداد زنانی است که در حوزه‌های مختلف علم و فناوری در میادین بین‌المللی خوش درخشیده و شهرتی نام‌آوران را مرور کنیم.

فعال علمی و فرهنگی

این بانوی فرهیخته قیسدین چندین کتاب تألیفی و ترجمه شده و همچنین صدها مقاله به رشته تحریر در آورده که از آن جمله می‌توان به «زمان از دو نگاه»، «خلق الاعمال: جبر و اختیار»، «مردم‌سالاری دینی و اخلاق و معنویت»، «شهنسید و شهادت» و «فلسفه یافته خیال و وهم» اشاره کرد. عضو هیأت علمی دانشگاه تهران، رایزن فرهنگی کشورمان در یونان، عضویت در هیأت علمی ایران در یونسکو، مشاور دبیر کل در امور بانوان مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی و… تنها بخشی از کارنامه درخشان اوست.

طوبی کرمانی

تولد: ۱۳۲۶

تحصیلات: فوق دکتری فلسفه تطبیقی و کلام از دانشگاه کالیفرنیا

زمان درگذشت: ۱۳۹۲

زمان درگذشت: ۱۳۹۹

ویژگی: یکی از برجسته‌ترین مراجع دینی زن ایران، استاد سطوح عالی فقه و اصول حوزه علمیه خواجهران و از بنیانگذاران حوزه علمیه خواهران قم

معرفی: مشهور به بانو مجتهدۀ صفاتی است و مغز و اعصاب، دستیار پروفیسر سمعی، دارای ۴۰۰۰در انجام بیش از هزار جراحی مغز و اعصاب و از موفق‌ترین جراحان مغز و اعصاب آلمان.

شاعر مبارز و نخبه

افتخارات این بانوی اندیشمند بی‌شمار است: از آن جمله کسب عنوان استاد نمونه در سال ۱۳۷۱ از سوی وزارت علوم، خادم القرآن در سال ۱۳۸۰ و پس از انتشار ترجمه «قرآن کریم»، دریافت عنوان شاعر مبارز و زن نخبه مسلمان در سال ۱۳۰۶ از سوی سازمان یونسکوگان آفریقا، آسیا و… بیش از ۱۴مجموعه شعر و ۱۰کتاب ترجمه در زمینه‌های ادبیات، علوم، علوم قرآنی و حدیث از این بانوی اندیشمند منتشر شده است.

طاهره صفارزاده

تولد: ۱۳۱۵

تحصیلات: دکتری زبان و ادبیات انگلیسی

زمان درگذشت: ۱۳۸۷

ویژگی: شاعر، نویسنده، محقق و مترجم قرآن و پایه‌گذار آموزش ترجمه به‌عنوان علم و برگزارکننده نخستین نقد علمی ترجمه در دانشگاه‌های ایرانی، دارنده درجه JIMFA از آمریکا.

معرفی: نخستین کسی است که ترجمه‌ای دوزبانه از قرآن به انگلیسی و فارسی را انجام داد.

مادر روانشناسی ایران

در ۲۶سالگی و پس از دریافت بالاترین مدارج علمی در حوزه روانشناسی از سوئیس به ایران برگشت و سال‌ها با عشق و علاقه به تدریس روانشناسی رشد، بالینی کودک، ارزشیابی شخصیت و… در دانشگاه تهران مشغول شد. او در کنار تدریس، آثار منحصر‌به‌فردی در روانشناسی رشد و بالینی تألیف کرد که تأثیر بسیاری بر روانشناسی نوین ایران داشته و دارده از آق‌روا و مادر روانشناسی ایران می‌نامند. از پریرخ‌دادستان بیش از ۱۵کتاب و ۵۰مقاله به یادگار مانده است.

پیروخ دادستان

- تولد:** ۱۳۱۲
- تحصیلات:** دکتری روانشناسی
- زمان درگذشت:** ۱۳۸۹

ویژگی: مادر روانشناسی نوین ایران، چهره ماندگار و اساد تمام گروه روانشناسی دانشگاه تهران، بنیانگذار مرکز هدایت تحصیلی

معرفی: از زرتشتیان فرهیخته کشور بود که با ایجاد تحصیلات به وطن برگشت و تحول عظیم ماندگاری به یادگار گذاشت.

واقف دانشمند

۳۰سال تدریس خالصانه، راه‌اندازی ر صدخانه خورشیدی و پایه‌گذاری دروس «اختر فیزیک ستارگان» در دانشگاه‌های بخشی از کارنامه پرپار این بانوی فیزیک‌دان است. طریان که دستي در کار خیر داشت و همواره قلبش برای دانشجویان می‌تپید، خانه‌اش در جلفای اصفهان را وقف دانشجویانی کرد که محل اسکان مناسبی ندارند و سال‌های پایانی عمرش را در آسایشگاه سالمندان گذراند.

تولد: ۱۲۹۵

تحصیلات: دکتری فیزیک اتمسفر از دانشگاه سووین

زمان درگذشت: ۱۳۸۹

ویژگی: مادر ستاره‌شناسی ایران، فیزیک‌دان ارمنی تبار و مشهور به بانوی اختر فیزیک ایران.

معرفی: پیشینه‌آندوش در دانشگاه‌سووین راز کرده‌ایران برگشت تا به‌عنوان دانشیار فیزیک رشته ترمودینامیک «دانشگاه تهران آموخته‌هایش را در اختیار دانشجویان هومطنش بگذارد.

موفقیت‌های بانوان در بخش کتاب

سال ۱۳۵۸

تاپایان سال ۱۴۰۱

۱۱ کتاب

۳۰۰۰۰ کتاب

پیربی‌فاطمه حقیرالسادات

انتشار فقط ۱۳۵۸

انتشار کتاب ۱۱

درسال ۳۰۰۰۰ کتاب

درسال ۱۴۰۲

شماره ۳۱

۵

● ویژه‌نامه روز پنجشنبه ۱۴۰۲ دی ۱۴۰۲

● شماره ۳۱

نگاه

بی‌بی‌فاطمه حقیرالسادات

صحبت‌های رهبری چراغ راهم شد

بی‌بی‌فاطمه حقیرالسادات این روزها علاوه بر تدریس در دانشگاه، مشغول شناسایی بانوان تأثیرگذار برای پرگزاری کنگره بانوان تأثیرگذار کشور در سال ۱۴۰۲ است. از او درباره دلایل موفقیتش به‌عنوان یک بانوی دانشمند نخبه می‌پرسم. می‌گوید: «همه ما یک الگوهایم در زندگی داریم که صاحب‌نظرند و نظرات‌شان می‌تواند مسیر را بشود. مثلاً برای شخص من صحبت‌های مقام معظم رهبری دربارۀ زنان که فرمودند بانوان باید به سمت علم و معرفت و آگاهی حرکت کنند و این موضوعات را جدی بگیرند، چراغ راه و انگیزه‌ای برای طی کردن این مسیر شد. این روزها که برای کنگره بانوان تأثیرگذار در حوزه‌های مختلف صحبت می‌کنیم و جلسه می‌گذاریم این فرمایش مقام معظم رهبری را تکرار می‌کنم و می‌گویم به جای نشستن و گلابه کردن از دولت و… باید از خودمان شروع کنیم و بی‌رسیم به‌عنوان یک چهره علمی چه کار کرده‌ایم؟ چقدر مطالعه داریم؟ چطور می‌خواهیم جایگاه علمی‌مان را در کشور و جهان بالا ببریم؟…»

حس خوب مادری را

به فرزندان مان منتقل کنیم

این بانوی فرهیخته با تأکید بر اینکه تأثیرگذار بودن فقط در حیطه موضوعات علمی، فرهنگی، اجتماعی و… نیست، می‌افزاید: «اینکه جایگاه علمی و اختراعی نداشته باشیم، یاد حوزه اجتماعی و هنر فعال نباشیم به معنی این نیست که تأثیرگذار نیستیم. زنان در درجه اول به‌عنوان یک مادر و همسر باید در زندگی شخصی تأثیر گذار باشند و حس و حال خوب همسری و مادری را به اعضای خانواده منتقل کنند. او که مادر ۴ فرزند است درباره حیات‌های گذر و فرزندان‌ش برای ایجاد توازن در زندگی خانوادگی و اجتماعی اینطور می‌گوید: «در کنار برنامه‌ریزی که داشتم همسر، مادر و دخترم هم در این زمینه خیلی همراهی و همکاری کردند و به لطف خدا توانستم مسیرم را ادامه دهم و به نتایج خوبی برسم.»

بی‌بی‌فاطمه حقیرالسادات

تولد: ۱۳۵۴

تحصیلات: دکتری تخصصی نانوپزشکی از هلند

ویژگی: استادی و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی یزد، نخستین بانوی رشته دکتری نانو بیوتکنولوژی در کشور و دارنده ۱۱۲ اختراع در حوزه تولید محصولات دانش‌بنیان.

معرفی: مؤسس چندین شرکت دانش‌بنیان است و عناوین و دستاوردهای علمی بسیاری از جمله استاد نمونه، فناوری برتر، بانوی مخترع، نخبه کارآفرین و… دارد. همسر جانبااز آزاده جنگ تحمیلی و مادر ۴فرزند است. بدزم او بانوی شاخص و طراز از مسلمان باید بتواند ۴قش همسری، مادری، دختری و اجتماعی را به خوبی ایفا کند.